

**Қазақтың
киізден бұйым жасау өнері**

**Кошмовойлочное искусство
казахов**

Felt art of Kazakhs

Гүлшат Жораева
«Көктем».
Жүн, органза. Басу,
аралас техника

Гүлшат Джүраева
«Весна».
Шерсть, органза. Валяние,
смешанная техника

Gulshat Dzhuraeva
«Spring».
Wool, organza. Felting,
mixed method

Шайзада Токтабаева

**Қазақтың
киізден бұйым жасау өнері
Кошмовойлочное искусство
казахов
Felt art of Kazakhs**

АЛМАТЫ КІТАП БАСПАСЫ

2014

УДК 73/76
ББК 85. 12
Т 52

Жобаның жетекшісі Элеонора Баталова

Тоқтабаева Ш. Ж.

Т 52 Қазақтың киізден бұйым жасау өнері. Кошмовойлочное искусство казахов. Felt art of Kazakhs/рук. проекта Э. Баталова – Алматы: Алматыкітап баспасы, 2014. – 248 б., сур. – Қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-01-1559-0

Кітап оқырманды қазақтың халықтық сәндік-қолданбалы өнерінің жетекші түрі – киізден бұйым жасау қолөнерімен таныстырады. Автор көпжылдық зерттеуіне сүйене отырып, бұл ғылыми-көпшілік еңбегінде қазақтың киізден бұйым жасау қолөнерінің бастауына, даму тарихына, өзіне тән ерекшеліктеріне, өрнектер символикасына талдау жасайды.

Альбом Ә.Қастеев атындағы Мемлекеттік өнер музейінің қорындағы жинақтама үлгілерімен және қазіргі заманғы шеберлер бұйымдарымен иллюстрацияланған.

Альбом-кітап тарихшы, этнограф, мәдениеттанушы мамандармен қатар қазақ халқының шығармашылық мұрасына қызығушылық танытатын адамдардың барлығына пайдалы болады деп ойлаймыз.

* * *

Книга познакомит читателей с традиционным кошмовойлочным ремеслом казахов – ведущим видом народного декоративно-прикладного искусства. На основе многолетних исследований автор в научно-популярной форме анализирует истоки, историю развития, характерные особенности, орнаментальную символику казахского войлочного искусства.

Альбом богато иллюстрирован образцами из коллекции Государственного музея искусств имени А. Кастеева и изделиями современных мастеров.

Книга-альбом будет интересна не только специалистам – историкам, этнографам, культурологам, искусствоведам, но и всем, кто неравнодушен к творческому наследию казахского народа.

* * *

This book is dedicated to the promotion of the leading branch of Kazakh nation's arts and crafts: the art of feltmaking. The album illustrates the total diversity of the most representative and typical felt items from the fund of RK State Museum of Arts named after A. Kasteev.

It also demonstrates felt pieces of work by modern professional applied artists. And these pieces reflect the heritage of the ethnic traditions combined with their authors' fantasies.

This book in the popular-scientific form presents the results of its author's many-years research alongside with such analyses of felt works as cultural-and-genetic, structural-and-morphological, art-and-technical, semiotic, and historically comparative ones. In these analyses information from the theoretical data of archeology, source studies, ethnography, folklore studies, history of art, and semiotics was used.

This book-album will become of an interest not only to specialists in the humanitarian area, but for everyone who is fascinated with the artistic heritage of the Kazakh nation.

УДК 73/76
ББК 85. 12

ISBN 978-601-01-1559-0

© Тоқтабаева Ш.Ж., 2014
© «Алматыкітап баспасы» ЖШС, 2014

Гүлжанат Қабижанова
«Шашу: күн».
Жүн. Басу

Гүлжанат Қабижанова
«Шашу: день».
Шерсть. Валяние

Gulzhanat Kabizhanova
«Shashu: day».
Wool. Felting

Сауле Бапанова
Киіз киімдер топтамасы

Сауле Бапанова
Коллекция войлочной одежды

Saule Bapanova
Felt clothes collection

АЛҒЫ СӨЗ

Қазіргі уақытта техногендік, саяси, әлеуметтік-экономикалық қарқынды өзгерістерге сәйкес, сонымен қатар жаһандық үдерістердің өсуіне орай халықтарда өзінің тарихи-мәдени бастауларына, этностық салт-дәстүрлеріне қайта оралуы өзекті сипатқа ие болып отыр. Өткенді білмей, қазіргі заманда тиімді өмір сүру мүмкін емес, ал қазіргіні білмей, болашаққа жол салуға болмайды. Қазақ халқының шығармашылық базасының көптеген элементтері этностың қалыптасуы мен дамуында өте маңызды рөл атқарды. Қазіргі кезеңде олар қоғамның рухани дамуы мен тиімділігінің мәдени негізі болып табылады. Қазақтардың мәдени мұрасының маңызды бөлігін қазақ халқының шығармашылық болмысы мен эстетикалық талғамын көрсететін сәндік-қолданбалы өнері құрайды.

Осы еңбекте берілген киіз туындыларын жинақтаумен 1970 жылдан бері Республикалық халық қолданбалы өнері музейі қызметкерлері (оның ішінде осы кітап авторы да) айналысқан. 1976 жылы музейді Т.Г. Шевченко атындағы Көркемөнер галереясымен біріктіру арқылы жаңа, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Ә. Қастеев атындағы өнер музейі ашылды. Қазіргі таңда ол Қазақстанның қолданбалы, бейнелеу өнерін зерттеу, сақтау және дамытумен айналысатын еліміздің аса ірі мәдени орталығы болып саналады.

Қазақстанның барлық облыстарынан киіз өнерінің бағалы туындыларын сұрастыру және жинау барысында қазақтардың салт-дәстүрінде, тұрмыста пайдаланылған көп нәрсе әлі күнге дейін қолданыста болып келе жатқаны, тұрмысқа қажетті киізден жасалған бұйымдарды өндіру ұрпақтан-ұрпаққа беріліп отырғаны анықталды. Халық арасында әлі де киізден сырмақ, текеметтерді дайындау жұмысын жалғастырып келе жатқан шеберлер аз емес.

Музей еліміздің президенті Н.Ә. Назарбаевтың ұсынысымен қазақ халқының мәдени мұрасын сақтау бойынша орасан зор жұмыс жүргізуде. Станоктық және сәндік-қолданбалы, соның ішінде киізден жасалған туындыларды жинау, жаңғырту, жөндеу және сақтаумен қатар, музей қызметкерлері оларды ғылыми жағынан қасиеттеріне қарай топтастыру, көрмеліктерді зерттеу және көпшілікке таныстыру жұмыстарымен айналысады. Әлемдік қауымдастыққа халық туындыларының ең таңдаулы үлгілерін тек музейге келушілер арқылы ғана емес, сонымен қатар алыс және жақын шетелдерге көшпелі көрмелер ұйымдастыру арқылы да танытып отырады.

Альбом авторы көпжылдық зерттеу материалдары негізінде бұдан бұрын қазақтың сәндік-қолданбалы өнерінің бай көптүрлілігін және әдемілігін сипаттайтын монографиялар мен көптеген ғылыми мақалалар жариялаған. Киіз өнерінің ең үздік жәдігерлерін ғылыми объективті түрде түйсіну – халық өнерінің әлемдік қазынасына лайықты үлесін қосатын қазақ этносының шығармашылық даналығын таныта алады.

Б. И. Сералиев

ҚР Ә. Қастеев атындағы мемлекеттік өнер музейінің директоры

ПРЕДИСЛОВИЕ

В настоящее время в связи с бурными переменами техногенного, политического, социально-экономического характера, а также с нарастанием глобализационных процессов стало как никогда актуальным обращение к собственным историко-культурным истокам, этническим традициям. Без знания прошлого невозможно эффективно созидать настоящее, а без настоящего нельзя построить будущее. Многие элементы творческой базы казахского народа сыграли важную роль в становлении и формировании этноса. В настоящее время они играют роль культурной подпочвы для духовного развития, успешного функционирования современного общества. Важнейшую часть культурного наследия казахов составляет декоративно-прикладное искусство, отражающее творческую суть и эстетические предпочтения казахского народа.

Комплектованием представленных в данном альбоме войлочных произведений с 1970-х годов занимались сотрудники (в том числе и автор книги) Республиканского музея народного прикладного искусства. В 1976 году на базе объединения музея с Художественной галереей им. Т.Г. Шевченко был открыт новый Государственный музей искусств Республики Казахстан им. А. Кастеева. Ныне это крупнейший культурный центр страны, занимающийся сохранением, изучением и развитием прикладного и изобразительного искусства Казахстана. Во время поиска и сбора раритетов кошмовойлочного искусства, проведенных во всех областях Казахстана, выяснилось, что традиционное войлочное искусство казахов широко бытует до сих пор, так как производство войлочных изделий, необходимых в бытовой практике, передается из поколения в поколение. В народе еще немало мастериц, продолжающих заниматься изготовлением войлочных ковров.

Музей ведет большую работу по сохранению культурного наследия казахского народа, инициированную Президентом страны Н.А. Назарбаевым. Помимо сбора, реставрации, консервации и хранения произведений станкового и декоративно-прикладного искусства, в том числе кошмовойлочного, сотрудники музея осуществляют их научную атрибуцию, исследование и популяризацию, демонстрируя общественности лучшие образцы народного творчества не только в экспозиции музея, но и на выездных выставках, проводимых в ближнем и дальнем зарубежье.

На основе исследования материалов многолетних полевых экспедиций автор данного альбома ранее опубликовала ряд монографий и научных статей, характеризующих богатое разнообразие и колорит казахского декоративно-прикладного искусства. Научно объективное осмысление шедевров кошмовойлочного искусства открывает мировому сообществу творческий гений казахского этноса, внесшего достойный вклад в мировую сокровищницу народного искусства.

Б.И. Сералиев

*директор Государственного музея
искусств РК имени А. Кастеева*

Ая Бапани
Киіз киім үлгісі

Ая Бапани
Модель войлочной одежды

Ауа Варани
Felt clothes design

FOREWORD

At the present day, due to hectic changes in the political, social and economic spheres, and also to the rise-up of globalization processes the return to our own historical and cultural sources and ethnical traditions became as pressing as it never had been before. It is impossible to create something effective nowadays, if you know nothing about your past; and you cannot build the future without the present. There are many elements of the Kazakh nation's creative basis that played their important role while this ethnic community was developing. Now, they play the role of the cultural subsoil for the modern society's spiritual growth and successful functioning. And the most important part of the cultural heritage of Kazakhs refers to their arts and crafts, reflecting the creative essence and esthetic preferences of the Kazakh people.

The acquisition of the felt works represented in this book has been accomplished since 1970s by the staff (including the author of the book) of the People's arts and crafts museum RK. In 1976 this museum was joined to the Art Gallery named after Tarass Shevchenko and thus, the new RK State Museum of Arts named after A.Kasteev appeared. Nowadays it is a major cultural center of the country engaged in the preservation, study, and development of the applied arts and pictorial art of Kazakhstan. While finding and collecting the rarities of the felt art, carried out around all the regions of Kazakhstan, it was found out that much of the Kazakhs' tradition prevailed and is prevailing up to now, because the production of felt items that are necessary in everyday practice is being passed from one generation to the other. There are still many craftswomen among people, and they continue to work on the produce of felt carpets.

This museum does very much work and makes every effort to preserve the cultural heritage of the Kazakh nation, and this process was initiated by the President of the country N.A. Nazarbayev. Apart from collecting, renovation, conservation and storage of the works of easel and applied arts, including feltmaking, the staff of the museum carries out the scientific attribution, research and popularization of the exhibits, demonstrating to the world community the best samples of the people's creative activity not only in the museum's display, but also at the travelling exhibitions performed in neighbouring countries and far abroad.

On the basis of the research studies of many-years field materials of Sh.Zh. Tokhtabayeva, the monographs and the mass of scientific articles had been published before, and in them there was expressed the rich diversity and brilliance of Kazakh decorative and applied arts. Demonstrating the scientifically unbiased comprehension of the felt art masterpieces, this album reveals before the world community the upswing of the ethnic collective genius, promoting the place of the creative contribution of Kazakhs in the worldwide fund of the folk treasury.

B.I. Seraliyev

*Director RK State Museum of Arts
named after A. Kasteev*

Текемет.
1970 ж. Жүн. Басу.
ОҚО., ҚР МӨМ

Постилочный ковер – текемет.
1970 г. Шерсть. Валяние.
ЮКО., ГМИ РК

Tekemet, the matting carpet.
1970. Wool. Felting.
South Kazakhstan region,
RK State Museum of Arts

Кумис Керімбекова
Текемет.
1960 ж. Жүн. Басу.
ОҚО., ҚР МӨМ

Кумис Керимбекова
Постилочный ковер – текемет.
1960 г. Шерсть. Валяние.
ЮКО., ГМИ РК

Kumis Kerimbekova
Tekemet, the matting carpet.
1960. Wool. Felting.
South Kazakhstan region,
RK State Museum of Arts

Ая Багани
Киіз киімдер топтамасы

Ая Багани
Коллекция войлочной одежды

Ауа Варани
Felt clothes collection

КІРІСПЕ

Кез келген этностың дәстүрлі мәдениеті халықтық ұжымның шығармашылық жетістігінің таңдаулыларын жинақтау арқылы және этнос тарихының, философиясының, ұлттық психологиясының өзіндік ерекшелігін, табиғи-климаттық жағдайларға бейімделуін көрсету арқылы әлемнің бірегей көрінісіне айналып, өзіне тән өмір сүру тәсілін суреттейді.

Халықтық қолданбалы шығармашылық – этностың көркемдік жағынан өзін-өзі таныту үлгілерінің бірі, онда өзіне тән мәдени-өркеніеттік бірегейлік, қоршаған тұрмыстық ортаны эстетикалық жаңғырту тәсілдері терең және толық сақталып қалған. Онда барлық өмірлік параметрлердің ішкі және сыртқы байланыстары шебер қиылысқан.

Өткен уақыттағы келісті өнердің жетекші үлгісі болып саналатын қазақ халқының қолданбалы өнерінің өзіне тән ерекшелігі негізінен Жетісу мен Оңтүстік Қазақстанда кеңінен дамыған көшпелі, жартылай көшпелі мал шаруашылығы мен егін шаруашылығы үйлесіп келетін шаруашылық-мәдени типінің ерекшеліктеріне негізделген. Қазақ шеберлерінің бұйымдары сызықтардың алмасуы, түс тегістілігі мен ырғақ әдемілігі туралы ұлттық ұғымдары тұрғысынан әлемді ерекше, өзіндік келбетімен бейнелейтін жарқын көркем шығарма болып келеді.

Киіз басу ісі – табиғи жүннен жасалатын иірілмеген тоқыма өнеркәсібінің түріне жатады және одан жоғары сапалы өнер туындылары дайындалады. Көшпелі өмір салтына байланысты қой өсіру басым болғандықтан, осыған орай қой жүнінің молшылығына байланысты ол қазақ халқының шығармашылығында алдыңғы орын алады. Бұл материал өзінің ғажайып табиғи мүмкіндіктерімен таңғалдырады: ол жеңіл, жылы, жұмсақ және ұстауға жағымды. Бұл арнайы сұйықтықпен өңделсе, жаңбыр ылғалын өткізбейтін, ауа өткізетін материал, қыста жылы, жазда салқын. Атап айтқанда, өзінше бір көркемдік этнокод болып табылатын осы киізде қазақ халқының сәндік-қолданбалы өнері саласындағы ұжымдық көркем даналығы барынша айқын және өте жемісті түрде көрініс тапқан. Практикалық, көркемдік-эстетикалық құндылықтарымен қатар киіз бұйымдарда қазақ халқының салт-дәстүрлеріне байланысты таңбалық рөлі шоғырланған.

Осы түрдегі шығармашылық туындылары көпөлшемді, көпфункционалды, түстік көптүрлілігі жағынан сан алуан, көркемдік мазмұнының терең және ерендігімен сипатталады. Осыған байланысты бұл еңбек әдебиеттерді қорытындылау нәтижелеріне, Қазақстанның XX–XXI ғғ. музейлік коллекцияларына және автордың жиырма жыл бойы жинаған материалдарына сүйене отырып, қазақ халқы шығармашылығының осы үлгілерін әртүрлі қырлары мен реңктері кешені тұрғысынан ашып көрсетуді мақсат етеді.

Кітаптағы басты көңіл аударатын нәрсе – киіз бұйымдарының таңбалық рөлі, сондай-ақ бұйымдар мен өндірістік процестің қазақтардың салт-дәстүрлерімен, ауызша ақындық шығармашылығымен байланысы қарастырып отырған мәдени құбылысының табиғи диапозонын айрықша кеңейтетіні.

Басқа халықтардың салт-дәстүрлерімен көркемдік-типологиялық ұқсастықтардың байқалуы қазақ халқының түрлі этностармен мәдени байланыс орнатқанын, мәдениеттегі жалпы мен жекенің өзара әрекеттестігі динамикасын, көптүрлілігін анықтауға мүмкіндік береді.

Көшпелі өмір салты адамның табиғатпен үйлесімді өмір сүруіне мүмкіндік берген. Осы тұрмыстық-шаруашылық жағдай қазақтардың мәдениетінде көрініс таппай қойған жоқ; онда салт-дәстүрлерді сақтау мен сабақтастырудан басқа, сіресіп қатып қалу, этноцентризм, бейтанысты жатырқаушылықтан (ксенофобия) ада көркемдік жағынан дамуға ұмтылыс та байқалады. Халық философиясының мұндай ерекшелігі қатаң шеңберге бағынбайтын киіз өнері шығармашылығында да көрініс тапты.

ВВЕДЕНИЕ

Традиционная культура любого этноса, аккумулируя в себе сплав творческих достижений народа и отражая своеобразие этнической истории, философии, национальной психологии, являет собой уникальное видение мира, иллюстрирует своеобразный способ жизнеобеспечения, адаптации к внешним природно-климатическим условиям. Народное прикладное творчество – одна из форм художественного самовыражения этноса, в котором емко и глубоко запечатлены своеобразие культурно-цивилизационной идентичности, приемы эстетического преобразования окружающей бытовой среды. Самобытность казахского народного прикладного искусства, являвшегося в прошлом ведущей формой пластического искусства, во многом обусловлена особенностями хозяйственно-культурного типа, где сочетались преобладающее кочевое, полукочевое скотоводческое хозяйство и земледелие, развивавшееся главным образом в Жетысу и Южном Казахстане.

Кошмовойлочное ремесло – это изготовление непряженого текстиля из натуральной шерсти и создание из него бытовых изделий, зачастую подлинных произведений искусства. Оно занимает первостепенное место в творческой деятельности казахского этноса, что в определенной мере обусловлено разведением овец – основы кочевнического способа производства, и, исходя из этого, изобилием овечьей шерсти. Этот материал поражает своими удивительными природными качествами: он легкий, теплый, мягкий и приятный на ощупь. Материал дышащий, способный не пропускать дождевую влагу, если его пропитать специальным составом, удерживает тепло и в то же время отражает жару. Именно в войлоке, ставшем своеобразным художественным этнокодом, наиболее выразительно и плодотворно проявился коллективный художественный гений казахского народа в области декоративно-прикладного искусства. Наряду с практической и художественно-эстетической ценностью, в войлочных изделиях сконцентрирована знаковая символика, тесно связанная с народными обычаями и обрядами.

Произведения этого вида творчества неисчерпаемы по красочному многообразию, глубине и масштабности художественного содержания. Наша книга-альбом ставит цель в популярной форме раскрыть комплекс разнообразных граней и оттенков данного направления художественной деятельности казахского народа, основываясь на анализе музейных коллекций, датируемых XX–XXI вв., и материала, собранного автором за 20 лет полевых экспедиций.

Особое внимание в книге уделяется знаковой роли войлочных изделий, их взаимосвязи с обычаями, обрядами казахов, устно-поэтическим творчеством народа, что значительно расширило диапазон природной сущности рассматриваемого явления культуры. Прослеженные художественно-типологические параллели с традициями других народов позволяют установить культурные взаимосвязи казахов с различными этносами, выявить динамику общности и множественности культур, взаимоотношения общего и частного.

Кочевой уклад определил гармоничный образ жизни человека с природой. Данные хозяйственно-бытовые условия не могли не отразиться на культуре казахов, в ней, наряду с сохранением и преемственностью традиций, выражено стремление к художественному развитию, где отсутствуют застенчивость, этноцентризм и ксенофобия. Такая особенность народной философии отразилась и на кошмовойлочном творчестве, не укладывающемся в жесткие рамки. Рассматриваемый вид искусства носит характер канона и одновременно народной стихии. Подвижность и многообразие декоративных решений войлочных произведений способствовали образному богатству и жизнеспособности этого вида прикладного искусства, развивающегося и в наши дни.

Ая Бапани
Киіз киімдер топтамасы

Ая Бапани
Модель войлочной одежды

Ауа Варани
Felt clothes design

PREFACE

The traditional culture of any ethnic community accumulates in itself the alloy of the people's creative accomplishments and reflects the distinctiveness of the ethnic history, philosophy, and national psychology. It presents the unique features of its worldview, illustrates its genuine way of life sustaining and adaptation to the outdoor conditions of nature and climate. The applied arts of any nation is one of the form of its artistic self-expression, where there is succinctly and profoundly imprinted the peculiarity of the cultural and civilization identity and techniques of the esthetical transformation of the household surroundings. Inner and outer links of all the life parameters are intersected in there, like in a focus.

The exceptionality of the Kazakh national applied arts, which was the leading form of the plastic art in the past, is mainly due to peculiarities of the economic and cultural type, where the dominating nomadic, semi-nomadic stock-breeding and agriculture (chiefly developed in Zhetysu and South Kazakhstan) were combined. Kazakh masters' work pieces demonstrate their specific reflection of the universe and the ethnic notion of the beauty of the line, colour, and rhythm, and represent the brilliant art creation.

The feltmaking is the kind of non-woven fabric of natural wool and producing of high-class art works out of this. It occupies the supreme place in the creative activity of the Kazakh nation, which is based to a certain extent on prevailing of sheep, being the basis of the nomadic method of production, and, as a result, abundance of sheep wool. This material amazes by its wonderful natural features: it is lightweight, warm, soft and pleasant by touch. It is a transpiring material, water-resistant provided it is soaked through with the special formulation, able to trap heat and to block it at the same time. It is just the felt, being the certain artistic ethnic code, where most emphatically and fruitfully the collective artistic genius of Kazakh nation is expressed in the sphere of applied arts. The practical, artistic-and-esthetic, and symbolic roles related to Kazakh habits and traditions are concentrated in there.

The works of the given kind of creative activity are characterized by multidimensionality and polyoperability, and are inexhaustible by their picturesque variety, depth and immensity of artistic content. Reasoning from this fact, the present written work has as its goal to discover in scientific and popular form the combination of various facets and tone colours in this kind of creative activity of Kazakhs, based on the results of summing up the literature, museum collections of Kazakhstan dated 20-21 centuries, and field material accumulated by the author during 20 years of her work.

The special attention in the book is paid to the symbolic role of felt items, and to felt items and production process interconnection with the customs and rites of Kazakhs and their folklore. The investigated art-and-typological parallels with the other nations' traditions allow to determine cultural interrelations of Kazakhs with various ethnic groups, to discover the dynamics of unity and multiplicity of cultures, mutual relations of the general and the particular.

The nomadic method of production defined the mode of life of a human being harmonious to the nature. The dynamic rhythm of being is a crucial peculiarity of the Kazakh ethnos of the past. In their passion towards the roaming from place to place Kazakhs preferred to see an emotional basis, saying that "...a human must be on the move because... sun, moon, stars, water, animals, birds, and fish are all on the move, and it's only land and dead that are fixed".

The given economic and household conditions could not but influence the culture of Kazakhs. This peculiarity of the people's philosophy had its effect on the creative activity of feltmaking as well, which can not be fit into strict limits. The kind of art under discussion has a character of a tenet and people's elements at the same time; everything in it is vibrating, breathing and endlessly varies. Mobility and diversity of the decorative solutions in feltmaking promoted the richness of images and viability of this kind of applied arts, being developed nowadays as well.

Нұрыш Дүйсенова
Текемет.
1960 ж. Жүн. Басу.
Алматы обл., ҚР МӨМ

Нуруш Дюсенова
Постилочный ковер – текемет.
1960 г. Шерсть. Валяние.
Алматинская обл., ГМИ РК

Nurush Dyussenova
Tekemet, the matting carpet.
1960. Wool. Felting.
Almaty region, RK State Museum of Arts

